

نام خانوادگی:

اداره کل آموزش و پرورش استان قزوین

آزمون : علوم وفنون دهم

نام پدر :

مدیریت آموزش و پرورش تاکستان

رشته : علوم انسانی

کلاس :

دبیرستان نمونه دولتی فارابی

تاریخ آزمون : 1399/10/22

نوبت اول

زمان پاسخ گویی: 75 دقیقه

مهر مدرسه

1	1	درست یا نادرست بودن هر یک از موارد زیر را تعیین نمایید: الف) نگاهی کلی به متن از آغاز تا انجام برای کشف لحن و آهنگ ضروری نیست. ب) هنگامی که از متن ، سخن می‌گوییم ، خواست ما فقط نوشته‌های روی کاغذ و کتاب است. پ) در سطح موسیقایی از قلمرو ادبی متن را از دید وزن، قافیه ، ردیف و آرایه‌های بدیع لفظی بررسی می‌نماییم. ت) در قلمرو فکری ، متن از نظر ویژگی‌های فکری ، روحیات ، اعتقادات و دیگر جنبه‌های فکری، بررسی می‌شود.
1/25	2	موارد درست درون کمانک را تعیین نمایید: الف) پی‌بردن به تعلیمی یا اندرزی بودن متن به قلمرو (فکری / نتیجه‌گیری) برمی‌گردد. ب) پس از خوانش شعر ، تعیین قالب شعری مربوط به (قلمرو زبانی / ادبی) است. پ) شاعر برای انتقال عاطفه خود به دیگران از (زبان / تفکر) بهره‌می‌گیرد. ت) وزن در شعر جنبه تزئینی ندارد و جزء (ساختگی / طبیعت) شعر است. ث) توجه به فضای عاطفی و آهنگ متن ، سبب کشف (لحن / قافیه) می‌شود.
1/5	3	برای شعر زیر سه مورد از نکات <u>زبانی</u> را استخراج نمایید : « چو صیاد آمد او را مرده‌پنداشت به دل می‌گفت : با دل نیست بازی نمی‌یاریست روبه را کم انگاشت کنون باید به کارم حيله‌سازی »
1/5	4	شعر زیر را از نظر قلمرو ادبی بررسی نمایید. (سه مورد) « صبر بر جور فلک کن تا برآیی روسفید قطره آبی که دارد در نظر گوهر شدن دانه چون در آسیا افتد تحمل بایش از کنار ابر ، تا دریا تنزل بایش »
1/5	5	در عبارت زیر برای هر کدام از سجع های زیر نمونه ای بیابید. « باری ، به نصیحتش گفتم : ای فرزند ، دخل آب روان است و عیش ، آسیاب گردان ؛ یعنی خرج فراوان کردن ، مسلم کسی را باشد که دخل معین دارد. » الف) سجع متوازی ب) سجع متوازن ج) سجع مطرف

6	ویژگی مشترک دو بیت زیر از نظر قلمروی ادبی ، چیست ؟ الف (هر که دل پیش دلبری دارد ریش در دست دیگری دارد ب (چو نام دل شنید از دور، روباه جهان بر چشم او شد تیره ، آن‌گاه	0/5												
7	متن زیر را بخوانید و بنویسید شناسایی هر یک از موارد زیر مربوط به کدام قلمرو است ؟ « من دنیا را بدان چاهی پرآفت ، مانند کردم و موشان سپید و سیاه و مداومت ایشان بر بریدن شاخ‌ها بر شب و روز ، و آن چهار مار را به طبایع که عماد خلقت آدمی است و چشیدن شهد و شیرینی را مانند کردم به لذات این جهانی که فایده آن ، اندک و رنج آن ، بسیار است.» الف (تشبیه دنیا به چاه پرآفت پ (به‌کارگیری « شهد » در معنی « عسل » ث (شبکه معنایی میان « شهد » و « شیرینی » ج (با خواندن آخر حکایت درمی‌یابیم که نویسنده نسبت به خوشی‌های زودگذر ، نگرش منفی دارد.	1/5												
8	با توجه به شعر زیر ، به پرسش‌های داده‌شده پاسخ مناسب دهید. « سود و زیان و مایه چو خواهد شدن ز دست الف (محتوای آن را با توجه به قلمرو فکری ، بررسی نمایید. ب (با توجه به قلمرو ادبی « تضادها » را بیابید و بنویسید.	1												
9	حکایت زیر را بخوانید و دو مورد از جدول زیر را کامل نمایید. « روزی شخصی پیش بهلول ، بی‌ادبی نمود . بهلول او را ملامت کرد که چرا شرط ادب به جا نیاوردی؟ او گفت : چه کنم ؟ آب و گل مرا چنین سرشته‌اند. گفت : آب و گل تو را نیکو سرشته‌اند ، اما لگد کم خورده‌است. » <table border="1"><thead><tr><th>موضوع</th><th>توضیح</th></tr></thead><tbody><tr><td>نوع لحن</td><td>(0/25)</td></tr><tr><td>قلمرو زبانی</td><td>الف (نوع ساختمان واژه « ادب » را بنویسید. ب «آب و گل تو را نیکو سرشته‌اند، اما لگد کم خورده‌است.» جمله ساده است یا مرکب؟ (0/25)</td></tr><tr><td>قلمرو ادبی</td><td>الف (تلمیح آن را بنویسد. ب (کنایه را بیابید و معنای آن را بنویسید. (./25) پ (بین واژه‌های « آب » و « گل » و « سرشته‌اند » آرایه وجود دارد. (0/25)</td></tr><tr><td>قلمرو فکری</td><td>ب (مفهوم حکایت را بنویسید. /25</td></tr><tr><td>نتیجه‌گیری</td><td>(./25)</td></tr></tbody></table>	موضوع	توضیح	نوع لحن	(0/25)	قلمرو زبانی	الف (نوع ساختمان واژه « ادب » را بنویسید. ب «آب و گل تو را نیکو سرشته‌اند، اما لگد کم خورده‌است.» جمله ساده است یا مرکب؟ (0/25)	قلمرو ادبی	الف (تلمیح آن را بنویسد. ب (کنایه را بیابید و معنای آن را بنویسید. (./25) پ (بین واژه‌های « آب » و « گل » و « سرشته‌اند » آرایه وجود دارد. (0/25)	قلمرو فکری	ب (مفهوم حکایت را بنویسید. /25	نتیجه‌گیری	(./25)	2
موضوع	توضیح													
نوع لحن	(0/25)													
قلمرو زبانی	الف (نوع ساختمان واژه « ادب » را بنویسید. ب «آب و گل تو را نیکو سرشته‌اند، اما لگد کم خورده‌است.» جمله ساده است یا مرکب؟ (0/25)													
قلمرو ادبی	الف (تلمیح آن را بنویسد. ب (کنایه را بیابید و معنای آن را بنویسید. (./25) پ (بین واژه‌های « آب » و « گل » و « سرشته‌اند » آرایه وجود دارد. (0/25)													
قلمرو فکری	ب (مفهوم حکایت را بنویسید. /25													
نتیجه‌گیری	(./25)													

10	هر یک از شعرهای ستون « الف » به کدام مورد در ستون «ب» مربوط می‌شود(در ستون « ب » یک مورد اضافی است.)	1												
	<table><tr><th>الف</th><th>ب</th></tr><tr><td>الف) بُود رستمش نام و بس سرکش است / گه جنگ چون آب و چون آتش است</td><td>بزمی</td></tr><tr><td>ب) روی مپوشان که بهشتی بُود / هر که ببیند چو تو حور ای صنم</td><td>اندوه‌یار</td></tr><tr><td>پ) زین درد ، خون گریست سپهر و ستاره هم / خون گشت ، قلب لعل و دل سنگ خاره هم</td><td>حماسی</td></tr><tr><td>ت) برگزین از کارها پاکیزگی و خوی نیک / کز همه دنیا گزین خلق دنیا این گزید</td><td>تعلیمی</td></tr><tr><td></td><td>شادی و نشاط</td></tr></table>	الف	ب	الف) بُود رستمش نام و بس سرکش است / گه جنگ چون آب و چون آتش است	بزمی	ب) روی مپوشان که بهشتی بُود / هر که ببیند چو تو حور ای صنم	اندوه‌یار	پ) زین درد ، خون گریست سپهر و ستاره هم / خون گشت ، قلب لعل و دل سنگ خاره هم	حماسی	ت) برگزین از کارها پاکیزگی و خوی نیک / کز همه دنیا گزین خلق دنیا این گزید	تعلیمی		شادی و نشاط	
الف	ب													
الف) بُود رستمش نام و بس سرکش است / گه جنگ چون آب و چون آتش است	بزمی													
ب) روی مپوشان که بهشتی بُود / هر که ببیند چو تو حور ای صنم	اندوه‌یار													
پ) زین درد ، خون گریست سپهر و ستاره هم / خون گشت ، قلب لعل و دل سنگ خاره هم	حماسی													
ت) برگزین از کارها پاکیزگی و خوی نیک / کز همه دنیا گزین خلق دنیا این گزید	تعلیمی													
	شادی و نشاط													
11	موارد زیر را با استفاده از معلومات خود کامل نمایید: الف) واج آرای تکرار یک در سخن است ؛ به گونه‌ای که بر موسیقی و تأثیر آن بیفزاید. ب) آنچه در تکرار اهمیت دارد ، جنبه موسیقایی و آوایی سخن است نه آن. پ) عواملی که موسیقی لفظی را پدید می‌آورند..... می‌خوانیم. ت) اگر کلمه یا عبارتی بیش از یک بار در یک بیت استفاده شود ، آرایه به‌وجود می‌آید.	1												
12	در بیت‌ها و عبارت‌های زیر ، واج آرای و واژه‌آرای را بیابید: الف) گوشه گرفتم ز خلق و فایده‌ای نیست / گوشه چشمت بلای گوشه‌نشین است ب) خواب نوشین بامداد رحیل / باز دارد پیاده را ز سبیل پ) خیزید و خزآرید که هنگام خزان است / باد خنک از جانب خوارزم وزان است ت) سر ارادت ما و آستان حضرت دوست / که هر چه بر سر ما می‌رود ، ارادت اوست	1												
13	برای کاربردهای گوناگون (صامت و مصوت) هریک از واج های زیر نمونه هایی بنویسید : الف) « ی » 1- صامت : 2- مصوت : ب) « و » 1- صامت : 2- مصوت :	1												
14	مصراع اول بیت زیر را به هجا های تشکیل دهنده ی آن تجزیه کنید و هر هجا را با علامت خاص آن بنویسید . بگفتا جان فروشی در ادب نیست													

16	درست یا نادرست بودن هر یک از موارد زیر را تعیین نمایید: الف (زبان ایرانیان پیش از اسلام که ریشه و مادر زبان امروز ایران است، « پارسی » نامیده می شد. ب (فارسی باستان در دوره هخامنشیان ، رایج بود. پ (زبان پهلوی ، زبان رسمی دوران سامانی بود. ت (قرن سوم مهمترین دوره تمدن اسلامی ایران بوده است. ث (در زمان سامانیان ، بخارا عمده ترین مرکز فرهنگی به شمار می آمد. ج (حماسه ملی ایران و شعر حماسی با فردوسی به اوج رسید.	1/5
17	متن زیر ، درباره کدام کتاب است ؟ « این کتاب ، حدود سال 346 قمری به دست عده ای از دانشوران خراسان ، نوشته شد و موضوع آن تاریخ گذشته ایران بود. » الف (ترجمه تفسیر طبری ب (شاهنامه ابومنصوری پ (تاریخ بلعمی ت (هزار و یک شب	0/5
18	برای هر یک از آرایه های زیر مثالی ذکر کنید (یاد آوری - مثال ها نباید در متن سوالات بالا باشد) الف) واج آرایی : ب) واژه آرایی : ج) سجع :	75/.
رستگار باشید		

limoonad
Education For All